

■ СОЦІАЛЬНА СФЕРА. РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ

УДК 332.33:711.3

ВПЛИВ ЕКОЛОГО- ЕКОНОМІЧНОГО ФАКТОРУ НА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО- ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ©

*І.В. ГОНЧАРУК,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки,*

*І.В. ТОМАШУК,
аспірантка,
Вінницький національний
аграрний університет
(м.Вінниця)*

Сільські території розглянуто як об'єкт наукового дослідження. Окреслено проблеми розвитку сільських територій та причини, що їх викликають. Розкрито напрямки вивчення даних проблем. Висвітлено основні завдання, які ставить перед собою громада села, де найважливішим аспектом залишається підвищення життєвого рівня сільського населення, що базується на збільшенні рівня доходів на селі, поліпшення побутового рівня життя та пристосування до сучасних вимог цивілізації. Розглянуто вплив державних регуляторів на розвиток сільських територій. Проаналізовано складову ресурсного потенціалу сільських територій та визначено критерії підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу сільських територій. Згруповано методи досліджень сільських територій. Досліджено чинники покращення добробуту сільського населення. Проаналізовано вплив економічного, соціального та екологічного факторів на життєвий рівень населення. Зроблено висновки, визначено чинники розвитку ресурсного потенціалу сільських територій.

Ключові слова: сільські території, ресурсний потенціал, системний, соціально-економічний, екологічний фактор, демографічна ситуація, сільська громада, зайнятість населення.

Рис. 4.Табл. 2. Літ. 7.

Постановка проблеми. Комплекс проблем щодо забезпечення сталого розвитку сільських територій України є новим напрямом вітчизняної наукової думки. Суспільство потребує належної уваги до дослідження особливостей організаційно-економічного механізму використання ресурсного потенціалу сільських територій, що має безпосередній вплив на розвиток українського села.

Ринкова трансформація економіки гостро поставила перед Україною проблему вибору ефективних напрямів та інструментів забезпечення розвитку сільських територій. Подолання проблем низької ефективності аграрної політики, дефіциту коштів у бюджеті країни на соціальні витрати, повільного становлення

© *І.В. ГОНЧАРУК, І.В. ТОМАШУК, 2017*

сільського самоврядування, обмеженість доступу до матеріально-технічних, фінансових та інформаційних ресурсів потребує виважених кроків щодо підтримки розвитку сільських територій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем теорії та практики соціально-економічного розвитку села присвячені численні наукові праці вітчизняних вчених: Г. Калетніка, А. Мазура, М. Талавири, В. Семенова, В. Мамонової, Т. Гоголя та інших.

Особливу увагу проблемі розвитку сільських територій України приділяли О. Амосов, П. Саблук, О. Сосновська, О. Шпикуляк, М. Орлатий, А. Лісовий, В. Бондаренко, В. Мацибора, які ґрунтовно дослідили багатовікову трансформацію процесів управління сільськими територіями, їх види, рівні і типи, структуру та функціональне призначення, розвиток сільських територій України та їх соціальну інфраструктуру, етапи та процеси самоврядування сільських територій, планування їх розвитку. Проте вплив еколого-економічного фактору на особливості організаційно-економічного механізму використання ресурсного потенціалу сільських територій на даний час є недостатньо вивченим, що зумовлює актуальність дослідження.

Формування цілей статті. У трансформаційний період розвитку суспільства, коли старі структури вже не діють, а нові тільки створюються, система представницької та виконавчої влади повинна забезпечити економічний і соціальний порядок, здійснити політичні, соціальні та економічні реформи, зокрема у питаннях економічного розвитку сільських територій. Головною метою політики розвитку сільських територій є створення умов для забезпечення достатньо високого рівня надання послуг, досягнення визначених суспільством стандартів життя, підвищення економічної ефективності виробництва при раціональному використанні природних ресурсів і збереженні навколишнього природного середовища. Поряд з тим залишається багато невирішених питань, пов'язаних з удосконаленням використання ресурсного потенціалу сільських територій, впливом механізмів державного регулювання на їх розвиток та комплексним поєднанням усіх чинників, що мають вплив на якість життя сільського населення.

Метою даного дослідження є аналіз проблем розвитку сільських територій в Україні та причин, що їх викликали, а також впливу економічного, соціального та екологічного факторів на розвиток сільських територій, впливу державних регуляторів на його ефективність.

Виклад основного матеріалу дослідження. Питання розвитку сільських територій залишається актуальним для всіх країн світу, адже відділяючись від сільських територій, формувались міста, де села значно поступались у своєму соціально-економічному та інфраструктурному забезпеченні [1]. Сьогодні різниця у розвитку міст і сіл доволі помітна. Однією з головних причин кризи українського села є неефективний вплив держави на процеси його соціально-економічного розвитку.

Існує ряд моментів, що стосуються покращення умов життя сільського населення, які потребують нагального вирішення, зокрема, це стосується соціальних проблем, які визначаються багатофункціональним розвитком сільських територій. Це – створення нових робочих місць у переробній промисловості, сфері послуг, торгівлі, в галузях, що забезпечують багатоцільове використання природних ресурсів [2]. Для ефективного аналізу сільські території необхідно виділити в самостійний об'єкт державного регулювання.

У сільських поселеннях з метою вирішення проблем стратегія економічного розвитку повинна розроблятися, плануватися й реалізовуватися спільними зусиллями місцевих органів влади, представницьких органів, представників бізнесу та державних підприємств, громадських організацій, населення.

Пріоритетним завданням сучасного розвитку сільських територій є ефективне поєднання усіх структурних елементів організаційно-економічного механізму (рис.1), кінцевою метою якого є підвищення ефективності агропромислового комплексу, стабілізація чисельності населення і збільшення тривалості життя, повна і продуктивна зайнятість працездатного населення, підвищення рівня та якості життя.

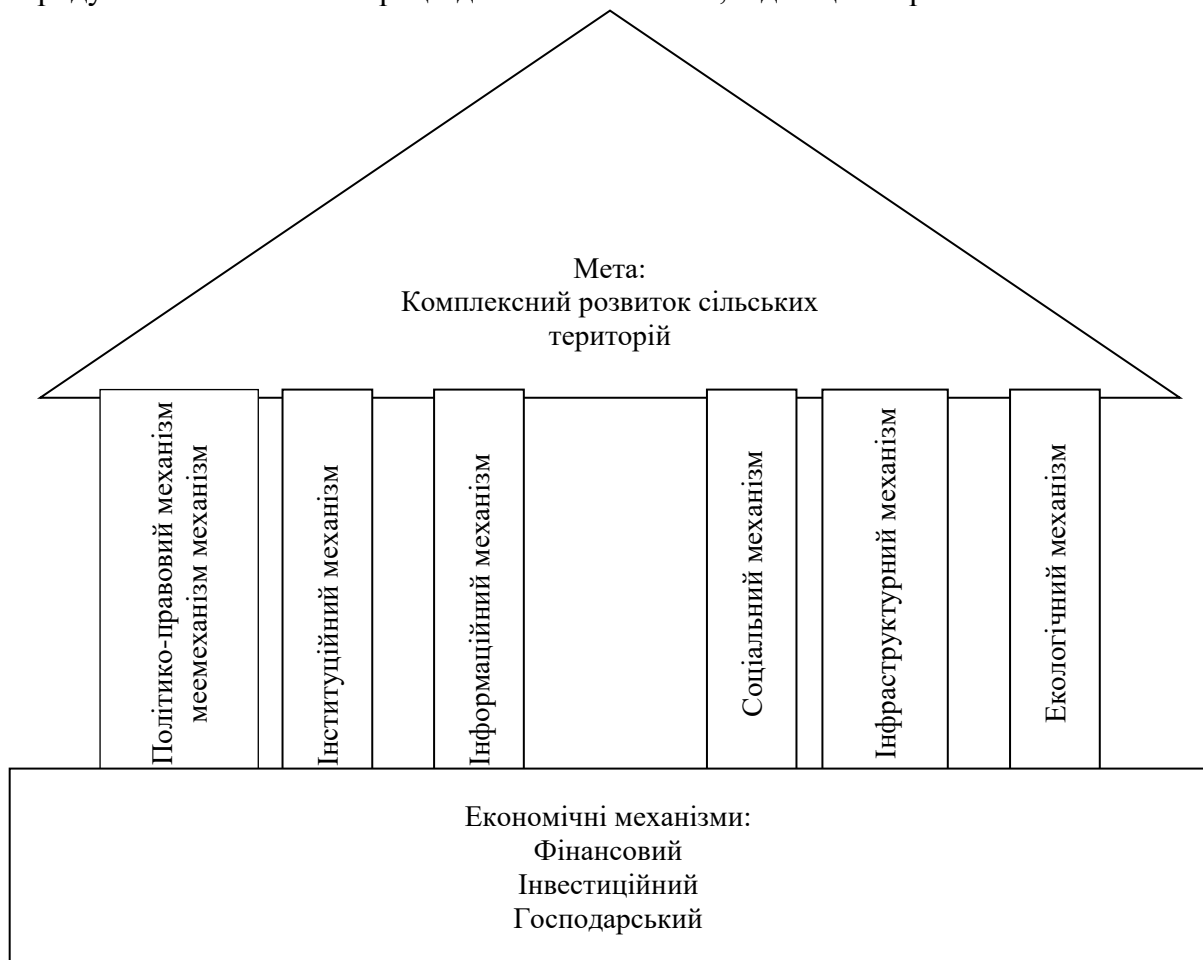

Рис.1. Організаційно-економічний механізм сільських територій

Найважливішою складовою ресурсного потенціалу є людський потенціал [3]. У цьому контексті велику стурбованість викликає тенденція зменшення чисельності сільського населення. Станом на 1 січня 2017 року чисельність наявного міського населення у Вінницькій області переважає чисельність сільського населення на 24,6 тис. осіб. Статистичні дані вказують на різке зменшення чисельності сільського населення. Однією із причин такого негативного явища є недосконалість соціально-економічного розвитку сільських територій, зокрема, відсутність робочих місць, інфраструктури та сприятливих умов для життя сільського населення, а також ряд інших причин.

Отже, демографічна ситуація для сільського населення є вкрай загрозливою.

Сьогодні сільські території виглядають переважно слаборозвинутими, структурно відсталими від розвитку міських територій внаслідок несприятливих природних і соціально-економічних факторів, через що й потребують особливої уваги з боку держави.

Розглянемо ряд факторів (рис.2), що мають суттєвий вплив на рівень життя сільського населення, зокрема, на екологічну ситуацію сільських територій, які сформовані в єдину систему.

Серед усіх факторів особливої уваги заслуговує екологічний фактор, що здатен тією чи іншою мірою, прямим або непрямим способом впливати на живі організми та природокористування (температура, освітленість, вологість, тиск тощо). Наступним елементом системи факторів є технологічний фактор, що характеризується рівнем використання застарілих “природомістких” технологій і сплатою низьких зборів за забруднення довкілля тощо. Наслідком є відсутність економічних стимулів для вдосконалення виробництва.

Рис.2. Основні фактори розвитку сільських територій

Крім того, особливу роль у системі факторів займає політичний фактор, що характеризується лобіюванням та прийняттям протекціоністських рішень, що призводять до політичного диктату, реалізації негативних задумів і задоволення інтересів у сфері економіки природокористування. Також важливою є роль соціального фактору, який характеризується наявністю морально-етичних, інституційних та інших обмежень процесу природокористування, які неможливо уявити в грошовому вимірі. Наприклад, інтереси різних груп населення і майбутніх поколінь людства, параметри екологічної безпеки, загальна рівність, доступність до природно-ресурсного потенціалу, справедливість у його споживанні. Ступінь добробуту населення, його згода платити за поліпшення якості природного середовища, формування системи суспільних пріоритетів і визначення місця в них екологічних потреб.

Більш суттєво розглянемо роль екологічного фактора та його вплив на розвиток сільських територій, а також проаналізуємо основні показники витрат на природоохоронну діяльність (табл. 1) [7].

Таблиця 1

Динаміка капітальних інвестицій та поточних витрат на охорону та раціональне використання природних ресурсів за напрямками природоохоронної діяльності України у 2013-2015 рр., млн грн

Показники	Роки			Відхилення 2015 (+/-)2013
	2013	2014	2015	
Капітальні інвестиції та поточні витрати всього:	11073,5	13128,0	18490,5	7417,0
У тому числі:				
Охорона атмосферного повітря і клімату	2309,0	2454,7	4011,0	1702,0
Очищення зворотних вод	5189,0	5770,1	6109,7	920,7
Поводження з відходами	2738,2	2328,3	5049,8	2311,6
Захист і реабілітація ґрунту, підземних і поверхневих вод	641,6	796,2	1231,9	590,3
Зниження шумового і вібраційного впливу (за винятком заходів для охорони праці)	25,9	11,2	70,8	44,9
Збереження біорізноманіття і середовища існування	225,9	255,9	347,3	121,4
Радіаційна безпека (за винятком заходів для запобігання аваріям і катастрофам)	101,9	459,4	1347,0	1245,1
Науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування	57,1	65,3	61,4	4,3
Інші напрями природоохоронної діяльності	194,8	240,0	261,6	66,8

*Джерело: таблиця сформована авторами за даними Державної служби статистики України

Отже, з таблиці 1 видно, що капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону і раціональне використання природних ресурсів у 2015 році становлять 18490,5 млн грн, що на 7417 млн грн більше в порівнянні з 2013 роком. Значно зросли витрати на радіаційну безпеку України. У 2015 році вони склали 1347 млн грн, що на 1245,1 млн грн більше у порівнянні з 2013 роком. Також у 2015 році на 4,3 млн грн у порівнянні з 2013 роком зросли витрати на науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування. Отже, питання екологічної безпеки країни наразі посідає пріоритетне місце у розвитку держави. Екологічний розвиток сільських територій є надзвичайно актуальним, особливо у період еколого-економічної кризи, який викликано тим, що тривалий час домінував принцип одержання максимальної вигоди при мінімальних затратах. Для підтвердження важливості екологічного фактору на розвиток сільських територій проаналізуємо показники екологічних платежів (табл.2) [7].

Таблиця 2

**Динаміка пред`явлених екологічних платежів України
у 2013-2015 рр., млн грн**

Показники	Роки			Відхилення 2015 (+/-)2013
	2013	2014	2015	
Пред`явлені екологічні платежі всього:	1209,6	1209,6	1844,0	+634,4
З них:				
збори за забруднення навколишнього природного середовища (екологічний податок) всього	1198,7	1361,2	1825,6	+626,9
У тому числі, за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин	702,2	795,9	1310,9	+608,7
За скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об`єкти	88,0	93,7	59,2	-28,8
За розміщення відходів (крім радіоактивних)	408,5	471,6	455,4	+46,9
Штрафні санкції за порушення природоохоронного законодавства	10,9	147,5	118,3	+107,4

**Джерело: таблиця сформована авторами за даними Державної служби статистики України*

Таким чином, екологічний податок у 2015 році сплачено у розмірі 1825,6 млн грн, що на 626,9 млн грн більше у порівнянні з 2013 роком. В тому числі штрафні санкції за порушення природоохоронного законодавства у 2015 році склали 118,3 млн грн, що на 107,4 млн грн більше у порівнянні з 2013 роком.

Зауважимо, що внаслідок саме людської діяльності наноситься значний економічний збиток, який можна виразити у вартісній оцінці деградації природних ресурсів і забрудненні навколишнього середовища.

Особливо гостро в останні десятиріччя впливає на якість життя сільських жителів нерозвиненість соціальної інфраструктури сільських територій. У багатьох українських селах недостатня кількість сучасних шкіл, дитячих садочків, лікарень, служб швидкої допомоги, клубів та інші осередків соціальної інфраструктури. Побутові умови проживання в українському селі залишаються вкрай несприятливими. Показники економічно активного населення Вінницької області виглядають наступним чином: зайняте населення сільської місцевості у віці 15-70 років у 2015 році становить 321,3 тис. осіб, що на 32,3 тис. осіб менше у порівнянні з міським населенням. Кількість безробітного сільського населення у віці 15-70 років у 2015 році становить 27,8 тис. осіб, що на 10,7 тис. осіб більше у порівнянні з міським населенням даної категорії. Отже, показники економічної активності сільського населення значно поступаються показникам зайнятості міського населення, що доводить факт досить обмежених можливостей у сільській місцевості щодо забезпечення власного населення роботою окрім сільськогосподарського виробництва.

Серед ключових чинників сталого розвитку сільських територій займає гармонізація соціальних, економічних та екологічних складових. Аналізуючи економічний фактор впливу, можна дійти висновку, що важливим з точки зору завдань цього дослідження є саме "людський фактор", адже він є головною

рушійною силою формування сучасного механізму організації розвитку сільської території. Покращення добробуту сільського населення є одним із ключових моментів ефективного використання сільських територій, який залежить від рівня доходів населення (рис.3) [7].

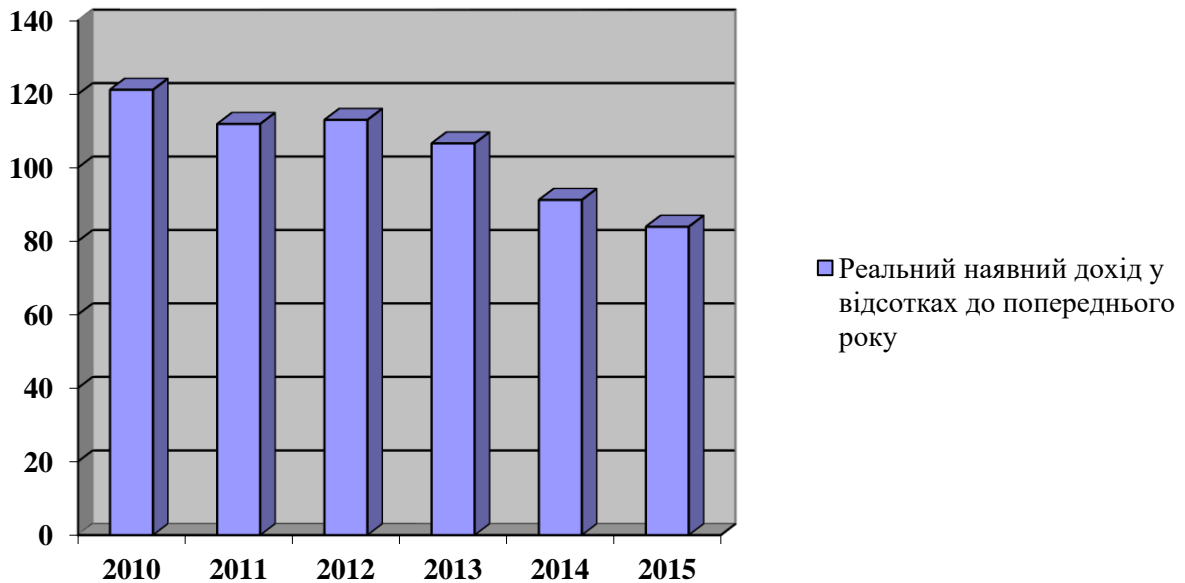

Рис. 3. Реальний наявний дохід населення Вінницької області у 2010-2015 рр., %

Отже, можна констатувати, що сьогодні пересічне населення України поступово рухається до зубожіння. Виходячи з цього, можна зробити висновки, що кризова ситуація в економіці та АПК не сприяє розвитку ресурсного потенціалу. Терміново потрібні організаційно-економічні зміни у діяльності аграрних підприємств та процесах формування і використання ресурсів, що сприяли б забезпеченню продовольчої безпеки держави, розвитку сільських територій. При цьому слід зберегти і примножити ресурсний потенціал сільських територій як сукупність взаємопов'язаних ресурсів (земельних, матеріально-технічних, трудових), що застосовуються не лише у виробничій діяльності, але й у фінансовій, соціальній і інших сферах діяльності господарства та життя сільського населення.

Звичайно, для більш змістовного аналізу розвитку сільських територій потрібно розглянути їх складові.

До таких складових належать елементи, які пропонуються на рис.4, тобто узагальнені результати дослідження щодо обумовлення особливостей організаційно-економічного механізму використання ресурсного потенціалу сільських територій, які охоплюють взаємодію територіальних ознак, системну класифікацію та економічні складові підвищення ефективності використання їх ресурсного потенціалу з метою отримання результатів його ефективного використання та виконання ряду основних завдань для покращення соціальних умов життя на селі.

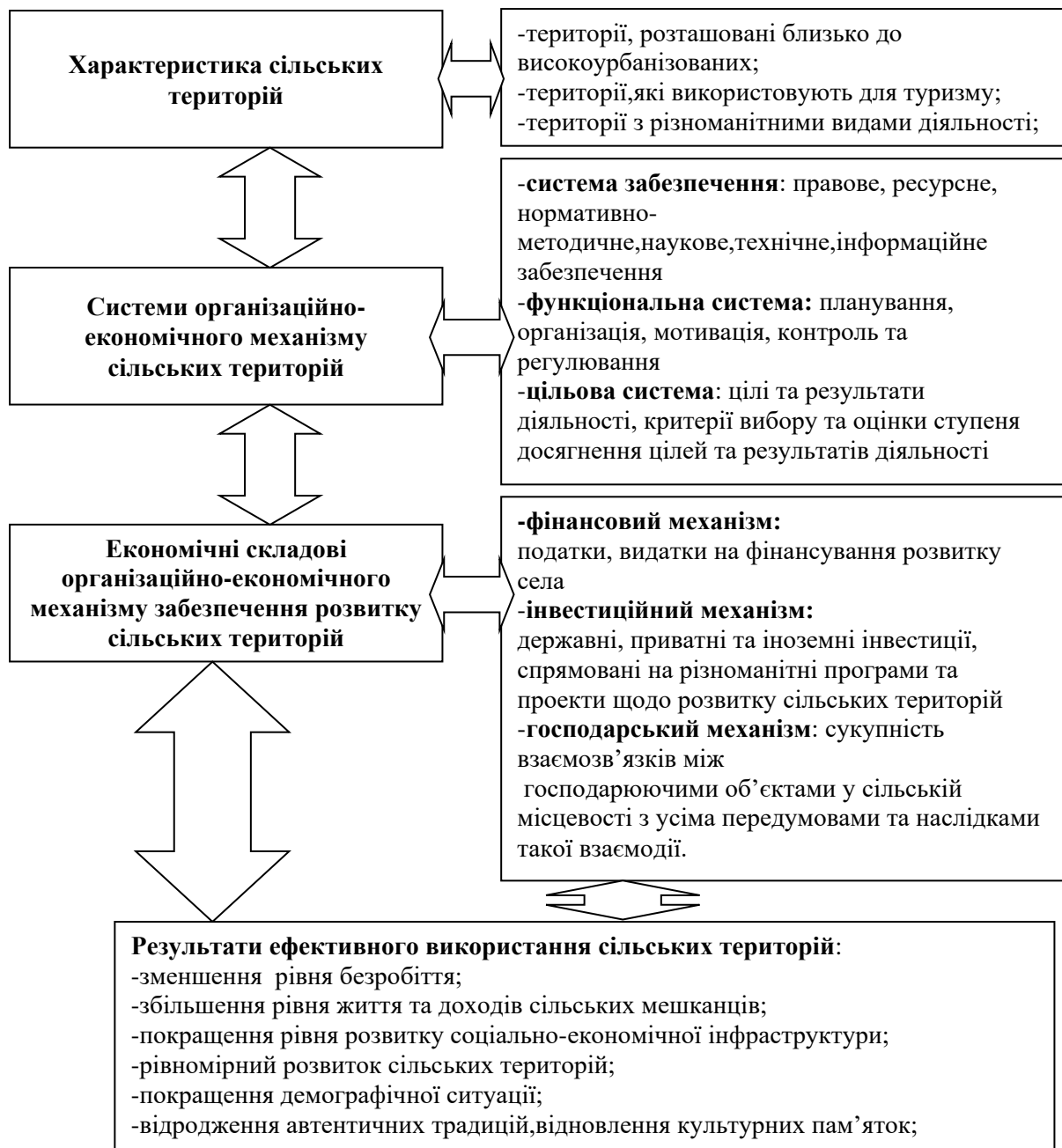

Рис. 4. Основні складові організаційно-економічного механізму використання ресурсного потенціалу сільських територій

**Джерело: власна розробка*

Отже, можна дійти висновку, що раціональне поєднання усіх складових ресурсного потенціалу сільських територій зумовлює його ефективне застосування, яке здатне прискорити їх розвиток, а також внести зміни у властивості та сутнісні характеристики самих сільських територій [4]. Для досягнення цієї мети потрібно розглядати нові підходи до застосування нових видів господарської діяльності. Але, впроваджуючи нові види господарської діяльності, необхідно враховувати природоохоронну функцію сільських територіальних утворень та навантаження на ландшафт [5].

Сьогодні в Україні спостерігається переорієнтація та адаптація нововведень законодавчої бази до сучасних тенденцій у світовій економіці, що полягає у раціональному поєднанні виробничого розвитку (створення нових робочих місць і збільшення реальних доходів населення), збереження та охорона навколишнього природного середовища, поліпшення сільських умов проживання і збагачення культурної спадщини.

Дослідження показують, що, незважаючи на окремі зрушення, в сільському господарстві України існує ще багато невирішених проблем. У галузі налічується велика кількість збиткових господарств, низька заробітна плата, низький рівень використання сільськогосподарських угідь, досить слабка соціальна захищеність селян порівняно з іншим секторами економіки [6].

Висновки. Здійснений аналіз стану наукового дослідження сільських територій дозволяє зробити окремі попередні висновки, адже зазначений об'єкт потребує подальшого і більш поглибленого дослідження. На даному етапі можна констатувати певний прогрес на шляху системного вивчення сільських територіальних утворень. В основному він передбачає розробку нових концепцій розвитку сільських територій, подолання бар'єру галузевого підходу до особливостей визначення їх сутності та функціонального призначення.

Список використаних джерел

1. Павлов О. Регіональні особливості розвитку сільських територій України / О. Павлов // Регіональна економіка. – 2013. – № 4. – С. 16-23.
2. Талавирия М. Розвиток сільських територій на засадах сталості / М. Талавирия // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2016. – №1(47). – Т. 2. – С. 146-150.
3. Калетнік Г.М. Розвиток людського потенціалу України та регіонів / Г.М. Калетнік // Трансформаційна динаміка розвитку агропромислового виробництва: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції: 28 – 29 квітня 2016р. – Вінниця: ВНАУ, 2016. – С. 3-8.
4. Семенов В.Ф. Регіональна економіка: навчальний посібник / В.Ф. Семенов. – Київ: МП “Леся”, 2008. – 595 с.
5. Манів З.О. Регіональна економіка: навчальний посібник / З.О. Манів, І.М. Луцький, С. З. Манів. – Львів : Магнолія 2006, 2011. – 639с.
6. Калетнік Г.М. Складові розвитку сільських територій та моделі аграрного підприємництва і кооперації/ Г.М. Калетнік, І.В. Гончарук// Розвиток малого і середнього підприємництва та кооперації на селі. Проблеми та перспективи:: зб.матеріалів наук. конф. І навч.-практ. Семінару. – Вінниця, 2015. – С. 5 - 17.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Список джерел у транслітерації/Reference

1. Pavlov O. Rehionalni osoblyvosti rozvytku silskykh terytorii Ukrainy / O. Pavlov // Rehionalna ekonomika. – 2013. – № 4. – S. 16-23.
2. Talavyriya M. Rozvytok silskykh terytorii na zasadakh stalosti / M. Talavyriya // Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. – 2016. – №1(47). T. 2. – S. 146-150.
3. Kaletnik H. M. Rozvytok liudskoho potentsialu Ukrainy ta rehioniv / H.M. Kaletnik // Transformatsiina dynamika rozvytku ahropromyslovoho vyrobnytstva: zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii: 28 - 29 kvitnia 2016 r. – Vinnytsia: VNAU, 2016. – S. 3-8.
4. Semenov V. F. Rehionalna ekonomika:navchalnyi posibnyk / V. F. Semenov. – Kyiv: MP “Lesia”, 2008. – 595 s.
5. Maniv Z.O. Rehionalna ekonomika : navchalnyi posibnyk / Z.O. Maniv, I.M. Lutsyki, S.Z. Maniv. – Lviv : Mahnolyia 2006, 2011. – 639s.

6. Kaletnik H.M. Skladovi rozvytku silskykh terytorii ta modeli ahrarnoho pidpriemnytstva i kooperatsii/ H.M. Kaletnik, I.V. Honcharuk// Rozvytok maloho i serednoho pidpriemnytstva ta kooperatsii na seli. Problemy ta perspektyvy: zb.materialiv nauk. konf. I navch.-prakt. seminaru. – Vinnytsia, 2015. – S. 5 - 17.

7. Ofitsiynyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

ANNOTATION

INFLUENCE OF ECOLOGICAL-ECONOMIC FACTORS ON THE PECULIARITIES OF THE ORGANIZATIONAL-ECONOMIC MECHANISM OF USE OF RESOURCE POTENTIAL OF RURAL TERRITORIES

GONCHARUK Inna,
Candidate of Economic Science,
Associate Professor of the Economic Department,

TOMASHUK Inna,
Postgraduate Student,
Vinnytsia National Agrarian University
(Vinnytsia)

The rural territory is considered as an object of scientific study. Problems of development of rural areas and their causes are revealed and explored. The main challenges posed before the village community, where the most important aspect is to improve the living standards of the rural population, based on the increase of rural incomes, improving living standards and adaptation to modern requirements of civilization are highlighted. The influence of state regulators on the development of rural areas is analyzed. Components of resource potential of rural areas and criteria of increase of efficiency of use of resource potential of rural territories are defined. Methods of research of rural areas are grouped. The factors of improving the welfare of the rural population are determined. The impact of economic, social and environmental factors on the living standards of the population is analyzed. The findings are organized, the factors of development of resource potential of rural territories are established.

Key words: rural areas, resource potential, systemic, socio-economic, environmental factor, demographic situation, rural community, employment.

Fig. 4. Tabl. 2. Lit. 7.

АННОТАЦИЯ

ВЛИЯНИЕ ЭКОЛОГО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО ФАКТОРА НА ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦИАЛА СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ

ГОНЧАРУК Инна Викторовна,
кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики,

ТОМАШУК Инна Викторовна,
аспирантка,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)

Сельские территории рассмотрены как объект научного исследования. Обозначены проблемы развития сельских территорий и причины их вызывающие. Раскрыты направления изучения данных проблем. Освещены основные задачи,

которые ставит перед собой община села, где важнейшим аспектом остается повышение жизненного уровня сельского населения, основанный на увеличении уровня доходов на селе, улучшение бытового уровня жизни и приспособление к современным требованиям цивилизации. Рассмотрено влияние государственных регуляторов на развитие сельских территорий. Проанализированы составляющие ресурсного потенциала сельских территорий и определены критерии повышения эффективности их использования. Сгруппированы методы исследований сельских территорий. Исследованы факторы улучшения благосостояния сельского населения. Проанализировано влияние экономического, социального и экологического факторов на жизненный уровень населения. Сделаны выводы, определены факторы развития ресурсного потенциала сельских территорий.

Ключевые слова: сельские территории, ресурсный потенциал, системный, социально-экономический, экологический фактор, демографическая ситуация, сельская община, занятость населения.

Рис. 4. Табл. 2. Лит. 7.

Інформація про авторів

ГОНЧАРУК Інна Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: koshka18.88@mail.ru).

ТОМАШУК Інна Вікторівна – аспірантка першого року заочної форми навчання зі спеціальності 051 “Економіка”, Вінницький національний аграрний університет (21018, м. Вінниця, вул. Пирогова, 3, e-mail: tomasnuk.inna@mail.ru).

GONCHARUK Inna – Candidate of Economic Science, Associate Professor of the Department of Economics, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna Str., 3, e-mail: koshka18.88@mail.ru).

TOMASHUK Inna – Postgraduate Student on specialty 051 “Economics”, Vinnytsia National Agrarian University (21018, Vinnitsa, Pyrohov Str., 3, e-mail: tomasnuk.inna @ mail.ru).

ГОНЧАРУК Інна Викторовна – кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: koshka18.88@mail.ru).

ТОМАШУК Інна Викторовна – аспірантка першого года заочной формы обучения по специальности 051 “Экономика”, Винницкий национальный аграрный университет (21018, г. Винница, ул. Пирогова, 3, e-mail: tomasnuk.inna @ mail.ru).

